

სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

15 აპრილი 2026

N 239/ს

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა

ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მდ. ფარავანზე 3.3 მგვტ დადგმული სიმძლავრის „ფარავანი 1 ჰესის“ და 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა საკაბელო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ (ს/კ 206237491) მიერ, სსიპ გარემოს ეროვნულ სააგენტოში (შემდგომ - სააგენტო) 2025 წლის 1 ოქტომბერს (წერილი N9614) წარმოდგენილი იქნა განცხადება, დაგეგმილი საქმიანობის (ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში, მდ. ფარავანზე 3.3 მგვტ სიმძლავრის „ფარავანი 1 ჰესის“, 35 კვ ძაბვის ქვესადგურის და 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა საკაბელო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა და ექსპლუატაცია) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (შემდგომ - გზშ) ანგარიში და კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტაცია, რაზეც სააგენტომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა (ბრძანება N628/ს; 15/10/2025) შესაბამისი უწყებების ადმინისტრაციულ წარმომებაში ჩართვა და დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გავრცელების მიზნით, გზშ-ის ანგარიშისა და თანდართული დოკუმენტაციის გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე განთავსება და კანონმდებლობის შესაბამისად შენიშვნების წარმოდგენის ვადის განსაზღვრა.

გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია შპს „გამა კონსალტინგის“ მიერ.

ინფორმაცია დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით:

2025 წლის 15 აპრილს სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მიერ, სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, წარმოდგენილი იქნა ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში, მდ. ფარავანზე 3.3 მგვტ სიმძლავრის „ფარავანი 1 ჰესის“, 35 კვ ძაბვის ქვესადგურის და 35 კვ ძაბვის საჭაერო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სკოპინგის პროცედურის შედეგად დადგინდა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (ბრძანება N312/ს; 16/06/2025, სკოპინგის დასკვნა N39).

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სააგენტოს მოთხოვნის საფუძველზე (წერილი N21/12907), სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მიერ 2026 წლის 10 მარტს წარმოდგენილი იქნა

პროექტთან დაკავშირებით დამატებითი/დაზუსტებული ინფორმაცია (წერილი N3493). კერძოდ, წარმოდგენილ იქნა შეტბორვის არეალის, ფუჭი ქანების განთავსებისთვის გამოყოფილი ტერიტორიის ფართობის შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, წარმოდგენილ იქნა დაკორექტირებული სქემები მუდმივი და სამშენებლო გზების დატანით. ასევე, წარმოდგენილ იქნა სადაწნეო-სადერივაციო სისტემის, სადრენაჟო არხების მოწყობის, კაშხლის ტიპის, ასევე, სათავე ნაგებობის მშენებლობით იქთიოფაუნაზე მიყენებული ზარალის, დეპრესიის მრუდის თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია. ასევე, საშუალო წლიური ხარჯების შიდაწლიური განაწილების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, წარმოდგენილ იქნა განახლებული გეოლოგიურ რუკა და საშიში გეოლოგიური პროცესების შესახებ ინფორმაცია. ასევე, წარმოდგენილ იქნა ინფორმაცია გზმ-ის ანგარიშის ჰიდროლოგიური ნაწილის მომზადებაში მონაწილე პირის შესახებ. ზემოაღნიშნული საკითხები განხილულ იქნა საექსპერტო კომისიის (ბრძანება N155/ს; 13/03/2026) მიერ. დაზუსტებული დოკუმენტაცია ასევე, განთავსდა გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე და კანონმდებლობის შესაბამისად დაინტერესებული საზოგადოებისთვის განისაზღვრა შენიშვნების წარმოდგენის ვადა.

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, დაგეგმილი საქმიანობა ითვალისწინებს ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ყაურმასა და სოფ. ჯიგრაშენს შორის მდინარის ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე 3.3 მგვტ დერივაციული ტიპის ჰიდროელექტროსადგურის, ასევე 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზის და 35 კვ ძაბვის ქვესადგურის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას. საპროექტო „ფარავანი 1 ჰესი“ მოეწყობა მდ. ფარავანის ხეობაში დაახლოებით 2.4 კმ სიგრძის მონაკვეთზე. დაგეგმილი საქმიანობა ითვალისწინებს ზღვის დონიდან 1830 მ (წყალმიმღები ხვრეტის ზღურბლის ნიშნული) და 1794.5 მ ნიშნულებს შორის მოქცეული მონაკვეთის ჰიდროპოტენციალის ათვისებას. ჰესის ინფრასტრუქტურის ობიექტების განლაგება დაგეგმილია მდ. ფარავანის მარცხენა სანაპიროზე. სათავე ნაგებობის განთავსების წერტილის მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X=380568; Y=4575125, ხოლო ძალური კვანძის მიახლოებითი GPS კოორდინატებია: X=378677; Y=4574970. სათავე ნაგებობისა და ძალური კვანძის განთავსების ტერიტორიები წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიას. ანგარიშის თანახმად, საპროექტო სათავე ნაგებობიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი (სოფ. ყაურმა) დაშორებულია დაახლოებით 590 მ მანძილით, ხოლო შეტბორვის არეალიდან - დაახლოებით 32 მეტრით. საპროექტო ძალური კვანძიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაცილებულია დაახლოებით 232 მეტრით (სოფ. ჯიგრაშენი). სანაყაროს ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 1000 მეტრში, ხოლო ძირითადი სამშენებლო ბანაკიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს დაახლოებით 1185 მეტრში. საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ გადის საერთაშორისო მნიშვნელობის საავტომობილო გზა ახალციხე-ნინოწმინდა (ს-11). გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, გავლენის ზონაში არ ექცევა კერძო მფლობელობაში არსებული მიწის ნაკვეთები. შესაბამისად, „ფარავანი 1“ ჰესის ნაგებობების მოწყობა მოსახლეობის ფიზიკური და ეკონომიკური განსახლების რისკებთან დაკავშირებული არ არის.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ, მათ შორის, განხილულია ჰესის ტიპის (დერივაციული და კალაპოტური), ჰესის ნაგებობების განლაგების ადგილების, ელექტროგადამცემი ხაზის, ფუჭი ქანების განთავსების ტერიტორიის და დაგეგმილი საქმიანობის უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივა. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ჰესის ტიპის ალტერნატიული ვარიანტების შერჩევასა გათვალისწინებული იქნა გარემოსდაცვითი საკითხები, რომლის საფუძველზეც უპირატესობა მიენიჭა ბუნებრივ ჩამონადენზე მომუშავე დერივაციული ტიპის ჰესის მშენებლობას. სადერივაციო სისტემის (გვირაბები, ღია ან დახურული არხები და მილსადენები) ტიპის შერჩევა მოხდა გარემოსდაცვითი საკითხების

გათვალისწინებით, რომლის შესაბამისად, უპირატესობა მიენიჭა ბეტონის უდაწნეო დახურული არხის და სადაწნეო მილსადენის გამოყენებას. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ჰესის განლაგების ალტერნატივების ანალიზისა და ურთიერთშედეგების შედეგად (პირველი ალტერნატიული ვარიანტი - სადერივაციო- სადაწნეო სისტემის და ძალური კვანძის განთავსება მდ. ფარავნის მარჯვენა სანაპიროს ფერდობზე; მეორე ალტერნატიული ვარიანტი - სადერივაციო-სადაწნეო სისტემის და ძალური კვანძის განთავსება მდ. ფარავნის მარცხენა სანაპიროს ფერდობზე) გათვალისწინებულ იქნა გარემოსდაცვითი, ტექნიკური და სოციალური საკითხები, რომლის მიხედვით უპირატესობა მიენიჭა მეორე ალტერნატიულ ვარიანტს. ფუჭი ქანების განთავსების ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტებიდან განხილულ იქნა ორი ალტერნატიული ვარიანტი, საიდანაც გარემოსდაცვითი საკითხების გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა პირველ ვარიანტს. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, მიწისქვეშა საკაბელო ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობისთვის განიხილებოდა საპროექტო დერეფნის ორი ალტერნატიული ვარიანტი, საიდანაც გარემოსდაცვითი და სოციალური საკითხების გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა პირველ ალტერნატიულ ვარიანტს. ანგარიშის თანახმად, უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილ იქნა სოციალურ-ეკონომიკური ფაქტორების გათვალისწინებით.

გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ჰესის დადგმული სიმძლავრე იქნება - 3,3 მგვტ, ენერჯის საშუალო წლიური გამომუშავება 18 394 549.78 კვტ/სთ, ხოლო მდინარის ეკოლოგიური ხარჯი - 1.5 მ³/წმ. ჰესის შემადგენლობაში გათვალისწინებულია შემდეგი ძირითადი ინფრასტრუქტურის მოწყობა: სათავე ნაგებობა, სადერივაციო სისტემა და ძალური კვანძი.

ანგარიშის მიხედვით, სათავე ნაგებობის შემადგენლობაში შედის: 4.8 მ სიმაღლის ფარებიანი, ბეტონის, წყალსაშვიანი კაშხალი გვერდითი ტიპის წყალმიმღებით, ჩამქრობი ჭა, ორკამერიანი სალექარი წყალსაგდებით და გამრეცხი მილით, თევზსავალი. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, წყალმიმღები ნაგებობა მოეწყობა მდინარის (შეტბორვის) მარცხენა სანაპიროზე. წყალმიმღები წარმოადგენს 13 მეტრი სიგრძის ნაგებობას, წყალმიმღების ღიობები აღჭურვილი იქნება საკეტებით, რომლებიც დაცული იქნება დიდი ზომის მასალის მოხვედრისგან ფოლადის გისოსების საშუალებით. წყალმიმღების მიერ მოხდება 12 მ³/წმ წყლის ხარჯის აღება.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ფარავანი 1 ჰესის კაშხალი შედგება 6 მ სიგანის სამი ღიობისგან, რომლებიც ერთმანეთისაგან 1.5 მ სიგანის ბურჯებით იქნება გამოყოფილი და რომლებიც დარეგულირდება საკეტის საშუალებით. მაქსიმალური და კატასტროფული წყალდიდობის პერიოდში საკეტები უზრუნველყოფენ ზედა ბიეფში მოდინებული ხარჯების უსაფრთხო გატარებას. კაშხლის ფარებიანი ნაწილის საერთო სიგრძე იქნება 23.5 მ, რომელიც უზრუნველყოფს მდინარის 2.15 მეტრით შეტბორვას. ანგარიშის თანახმად, კაშხლის თხემზე ასევე, გათვალისწინებულია საფეხმავლო ხიდის მოწყობა, რომლის სიგანე იქნება - 2.5 მეტრი. ასევე, კაშხლის ქვედა ბიეფში წყლის ნაკადის ენერჯის ჩასახშობად და ქვედა ბიეფის გამორეცხვისაგან დაცვის მიზნით, გათვალისწინებულია ჩამქრობი წყალსაცემი ჭის მოწყობა, რომლის სიგრძეც იქნება 13 მ, ხოლო სიღრმე 2.15 მ. სათავე კვანძთან ჰესის მიერ შეგუბებული წყლის სარკის ზედაპირის ფართობი ნორმალური შეტბორვის პირობებში იქნება 53 365 მ².

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, სათავე ნაგებობაზე გათვალისწინებულია ბუნებრივ პირობებთან მიახლოებული თევზსავალი ნაგებობის მოწყობა, რომელიც განთავსებული იქნება მდინარის მარცხენა სანაპიროზე, კაშხალსა და წყალმიმღებს შორის. თევზსავალის ზედა და ქვედა ბიეფის განივ კვეთებს შორის სიმაღლეებრივი სხვაობა შეადგენს 2.02 მ-ს. თევზსავალში წყლის მინიმალურ სიმაღლედ განსაზღვრულია - 40 სმ. თევზსავალში გასატარებელი საანგარიშო ხარჯი იქნება 0.85 მ³/წმ (ეკოლოგიური ხარჯის ნაწილი). ეკოლოგიური ხარჯის ნაწილი ქვედა ბიეფში გატარდება კაშხლის ფარების საშუალებით.

ამასთან, წყალმიმღებზე დაგეგმილია ელექტროიმპულსური ტიპის თევზამრიდი მოწყობილობის დამონტაჟება, რომლის ეფექტურობა ლიფსიტებისთვის (ზომით 4 მმ და მეტი) შეადგენს 85%-ს.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, ორკამერიანი სალექარის მოწყობა დაგეგმილია მდინარის მარცხენა სანაპიროს პირველ ტერასაზე არსებულ ტერიტორიაზე. სალექარი გათვლილია 0,3 მმ-ზე მეტი დიამეტრის მქონე ნაწილაკების დალექვისთვის. სალექარი აღჭურვილი იქნება 6 მ სიგანისა და 46 მ სიგრძის ორი იდენტური ავზით. ავზის ფსკერი იქნება განივი ქანობის ფორმის, რომელიც ნატანს მიმართავს ცენტრალური არხისკენ, ასევე სალექარს ექნება გრძივი ქანობი, ავზის ბოლოს ქვიშის დაგროვებისთვის. წყლის ზედაპირის სიმაღლე ავზის ბოლოს იქნება 2.25 მ. სალექარის არხის ბოლო მონაკვეთი აღჭურვება ქვიშადაამჭერთ, რომლის გისოსების სიგანე იქნება 0.01 მ, ხოლო გისოსებს შორის ინტერვალი 0.02 მ.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, სათავე კვანძის წყალმიმღების და სალექარის გავლის შემდეგ წყალი გადავა სადერივაციო-სადაწნეო მილსადენში, რომელიც მიუყვება მდ. ფარავანის მარცხენა სანაპიროს. სადაწნეო აუზამდე წყლის მიწოდება მოხდება 2167 მ სიგრძის დახურული რკინაბეტონის უდაწნეო არხის და 135 მ სიგრძისა და 2 მ დიამეტრის სადაწნეო მილსადენის საშუალებით. აუზის (პარამეტრები 20X10X10 მ) მიზანია როგორც ტურბინის გახსნა-დახურვით (ჰიდრავლიკური დარტყმა) გამოწვეული დაწნევის ცვალებადობის გათანაბრება, ასევე წყლის მინიმალური მოცულობის შენარჩუნება და მილსადენის უეცარი დაცლის და მასში ჰაერის მოხვედრის თავიდან არიდება. აუზი აღჭურვილი იქნება წყალსაგდებით, რომლის საშუალებით ჭარბი ხარჯის ჩაშვება მოხდება მდინარეში, დაახლოებით 110 მ სიგრძის და 7 მ სიგანის ღია არხის საშუალებით. სადაწნეო აუზიდან იწყება ლითონის სადაწნეო მილსადენი, რომელიც ჰესის შენობის სიახლოვეს განშტოვდება ორ სატურბინე მილსადენად, საიდანაც წყალი მიეწოდება ჰესის შენობაში განთავსებულ აგრეგატებს.

როგორც აღინიშნა, ძალური კვანძი მოეწყობა მდინარის მარცხენა სანაპიროზე, ძალური კვანძის შემადგენლობაში იქნება სააგრეგატო შენობა, გამყვანი არხი და ქვესადგური. ანგარიშის მიხედვით, ჰესის შენობა წარმოადგენს მიწისზედა ნაგებობას, რომლის პარამეტრებია: სიგრძე - 31 მ, სიგანე - 13 მ, ხოლო სიმაღლე 13,5 მეტრი. ჰესის შენობაში გათვალისწინებულია 1.65 მგვტ სიმძლავრის 2 ფრენსისის ტიპის ჰორიზონტალურდერძიანი ტურბინის დამონტაჟება (ჯამური სიმძლავრე - 3.3 მგვტ). ჰესის მიერ გამომუშავებული წყლის მდ. ფარავანში ჩაშვება გათვალისწინებულია რკინაბეტონის 2 ცალი გამყვანი არხის საშუალებით, რომლის სიგრძეც იქნება დაახლოებით 19.85 მ, ხოლო სიგანე 6.0 მ. ჩადინების წერტილში ზღურბლის ქვემოთ, მდინარის ნაპირი გამაგრებული იქნება ლოდებით. ჰესის მიერ გამომუშავებული წყლის მდ. ფარავანში ჩაშვების კოორდინატებია X-378665; Y-4575004. ჰესის შენობაში განთავსებული იქნება: სამანქანე დარბაზი, ოპერატორის ოთახი, სანიტარული კვანძი, საპოხი მასალებისა და სარემონტო ინსტრუმენტების საწყობი, გამანაწილებელი მოწყობილობისა და მართვის ოთახები.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, ჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის ელექტროსისტემის ქსელში ჩართვის მიზნით, გათვალისწინებულია 35 კვ ძაბვის შემკრები ქვესადგურის და 35 კვ ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობა. ანგარიშის თანახმად, საპროექტო 35 კვ ძაბვის ქვესადგურის მოწყობა დაგეგმილია „ფარავანი 1 ჰესის“ შენობის სამხრეთ-დასავლეთით, სადაც განთავსდება ერთი 1000 კვ სიმძლავრის ძალოვანი ტრანსფორმატორი. ქვესადგურის პარამეტრები იქნება: 8.1 x 4.1 მ, ხოლო ფართობი - 33.21 მ². ქვესადგური აღჭურვილი იქნება მეხამრიდი და დამიწების სისტემებით. ასევე ტერიტორიაზე ზეთის გავრცელების პრევენციის მიზნით, ტრანსფორმატორისთვის მოწყობილი იქნება 6,3 მ³ მოცულობის ავარიულად დაღვრილი ზეთის შემკრები ავზი. ანგარიშის მიხედვით, „ფარავანი 1 ჰესი“-ს სატრანსფორმატორო ქვესადგურში გათვალისწინებულია ფარავანი 1 და ფარავანი 2 ჰესების მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის შეკრება. ჰესების მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯის სახელმწიფო ელექტროსისტემაში ჩართვის მიზნით კი, დაგეგმილია „ფარავანი 1 ჰესის“ დახურული გამანაწილებელი მოწყობილობიდან სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებულ 35 კვ. ძაბვის

ელექტროგადამცემ ხაზ - „ხოსპიო“-მდე 35 კვ ძაბვის საკაბელო (მიწისქვეშა) ელექტროგადამცემი ხაზის მოწყობა. აღნიშნული ელექტროგადამცემი ხაზის სიგრძე იქნება დაახლოებით 1.864 კმ.

ანგარიშის თანახმად, საპროექტო მიწისქვეშა ელექტროგადამცემი ხაზი იწყება ფარავანი 1 ჰესის დახურული გამანაწილებელი მოწყობილობიდან, მიუყვება მდ. ფარავნის მარცხენა სანაპიროს ფერდზე წარმოდგენილ გრუნტიან გზას. შემდეგ, მიემართება სამხრეთ-დასავლეთის მიმართულებით და არსებულ 35 კვ. ძაბვის ელექტროგადამცემ ხაზ- „ხოსპიო“-მდე მიუყვება გრუნტიან გზას და თავისუფალ ტერიტორიებს. ეგხ-ს მთლიანი ხაზი მოქცეულია სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთებზე, სადაც მცენარეული საფარი წარმოდგენილი არ არის. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ეგხ-დან უახლოესი დასახლებული პუნქტი დაცილებულია 30 მ მანძილით. საინჟინრო გადაკვეთებზე (გრუნტის გზა) ძალოვანი კაბელების მექანიკური ზემოქმედებისაგან დაცვა განხორციელდება პლასტმასის სქელკედლიანი მილის მეშვეობით. ტრანშეაში კაბელები მოთავსდება მიწის ზედაპირის ნიშნულიდან არანაკლებ 1000 მმ-ისა, რომლის ზედა (150 მმ.) და ქვედა (100 მმ.) ფენა დაიფარება ქვიშით. კაბელის მექანიკური დაზიანებებისგან დასაცავად ტრანშეაში ჩალაგდება ბეტონის ფილები, ბეტონის ფილის თავზე მოეწყობა უკუყრილი.

როგორც აღინიშნა, საპროექტო არეალი მდებარეობს ახალციხე-ნინოწმინდის (სომხეთის საზღვარი) (ს11) საავტომობილო მაგისტრალის სიახლოვეს. აღნიშნული მაგისტრალიდან საპროექტო ტერიტორიამდე მიდის შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გზები. საპროექტო ტერიტორიამდე გადაადგილება შესაძლებელია მდინარის მარცხენა სანაპიროზე არსებული გრუნტიანი გზით, საიდანაც ჰესის ინფრასტრუქტურის ობიექტებამდე მისასვლელად დაგეგმილია ახალი, 4.5-5 მ სიგანის მქონე გზების მოწყობა. ვინაიდან, ფუჭი ქანების სანაყაროს და სამშენებლო ბანაკების ტერიტორია განთავსებულია არსებული გრუნტიანი გზის მიმდებარედ ახალი გზების მოწყობა არ იგეგმება. ასევე, როგორც აღინიშნა ეგხ-ს დერეფანი მიუყვება არსებულ გრუნტიან გზებს და თავისუფალ ტერიტორიებს, შესაბამისად, ეგხ-ს მოწყობისთვის დამატებითი გზების მოწყობა არ არის დაგეგმილი. გზშ-ის ანგარიშს თან ახლავს საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტთან კომუნიკაციის ამსახველი დოკუმენტაცია, რომლის თანახმად, სამუშაოების დაწყებამდე წინასწარ წარსადგენია დეტალური საპროექტო დოკუმენტაცია.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, პროექტის მიზნებისთვის დაგეგმილია სამი სამშენებლო ბანაკის მოწყობა. ანგარიშის მიხედვით, „ფარავანი 1 ჰესის“ ქვედა დინებაში დაგეგმილია 4.6 მგვტ დადგმული სიმძლავრის „ფარავანი 2 ჰესის“ მოწყობა და ორივე ჰესისთვის (ფარავანი 1 და ფარავანი 2) გათვალისწინებულია ერთი ძირითადი სამშენებლო ბანაკის მოწყობა. ძირითადი სამშენებლო ბანაკი განთავსდება ფარავანი 2 ჰესის საპროექტო ტერიტორიაზე, მდ. ფარავნის მარცხენა სანაპიროზე, ფარავანი 2 ჰესის სათავე ნაგებობის განთავსების ადგილიდან დაახლოებით - 430 მეტრის დაცილებით. ბანაკის ტერიტორია უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან დაცილებული იქნება დაახლოებით 1185 მეტრით, ხოლო მდ. ფარავნიდან 130 მ-ით. ძირითადი სამშენებლო ბანაკისთვის შერჩეული ტერიტორია წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთს (ს/კ 202.63.19.34.011.004), ბანაკისათვის შერჩეული ტერიტორიის ფართობია მიახლოებით 26 800 მ². ძირითადი სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X- 374880, Y -4576556; X - 375028, Y - 4576753; X-375118, Y- 4576700; X-374967, Y - 4576497. გარდა ამისა, სამშენებლო ინფრასტრუქტურა მცენარეულ საფარზე ზემოქმედების პრევენციის მიზნით მოეწყობა მცენარეული საფარისგან თავისუფალ ტერიტორიებზე. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია სამშენებლო ბანაკის სიტუაციური სქემა და გეგმა ექსპლიკაციით, რომლის თანახმად, ძირითადი სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე მოეწყობა: ღია საწყობი, ავტოსადგომი და უბანი ტექნიკის და დანადგარებისთვის, არმატურის საამქრო, საერთო საცხოვრებელი და სპეციალური სათავსები პერსონალისთვის, სასადილო, ლაბორატორია, 10 და 20 მ³

ტევადობის წყლის სამარაგო რეზერვუარი, დაცვის პუნქტი, სანიტარული კვანძი, ავარიული დიზელგენერატორი.

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების პროცესში, სამშენებლო სამუშაოების ძირითადი ნაწილი შესასრულებელი იქნება სათავე ნაგებობის და ძალური კვანძის განთავსების ტერიტორიებზე. პროექტის მიზნებისათვის ძალური კვანძის სამშენებლო ბანაკის მოწყობა გათვალისწინებულია მდ. ფარავნის მარცხენა სანაპიროზე, სადაწნეო აუზის განთავსების ადგილის მიმდებარედ. ბანაკის ტერიტორია უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან დაცილებულია დაახლოებით 370 მეტრით, ხოლო მდ. ფარავნიდან დაცილებული იქნება არანაკლებ 165 მ-ით. ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი წარმოდგენილი არ არის. შერჩეული ტერიტორია წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთს (ს/კ 65.09.33.368), ბანაკისათვის შერჩეული ტერიტორიის ფართობია მიახლოებით 3 400 მ². ბანაკი ძირითადად მოემსახურება ჰესის ძალური კვანძის და სადაწნეო მილსადენის სამშენებლო სამუშაოებს. ძალური კვანძის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X- 378731, Y -4574785; X - 378829, Y -4574785; X-378829, Y-4574751; X-378727, Y - 4574751.

ანგარიშის მიხედვით, სათავე ნაგებობის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორია უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან დაცილებულია დაახლოებით 600 მეტრით, ხოლო მდ. ფარავნიდან დაცილებული იქნება არანაკლებ 30 მ-ით. შერჩეულ ტერიტორიაზე ასევე, არ არის წარმოდგენილი მცენარეული საფარი. შერჩეული ტერიტორია წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთს (ს/კ 65.05.37.019). ბანაკისათვის შერჩეული ტერიტორიის ფართობია მიახლოებით 1930 მ². სათავე ნაგებობის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X- 380572, Y -4575029; X -380552, Y -4575044; X380580, Y-45750791; X-380633, Y - 4575069. სათავე ნაგებობის და ძალური კვანძის სამშენებლო ბანაკების ტერიტორიაზე განთავსებული იქნება შემდეგი ინფრასტრუქტურა: სამშენებლო მასალების საწყობი, ოფისი, ტექნიკის სადგომი, დამხმარე საამქროები და მუშათა დასასვენებელი კონტეინერული ტიპის ნაგებობა, დაცვის პუნქტი, სანიტარული კვანძი, ავარიული დიზელგენერატორი. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო ბანაკების ტერიტორიაზე ბეტონის კვანძის, საწვავის გასამართი სადგურის, ტრანსპორტისა და მექანიზმების სამრეცხაოს მოწყობა არ არის გათვალისწინებული.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, ფარავანი 1 ჰესის სამშენებლო სამუშაოები მოიცავს შემდეგ ეტაპებს: მისასვლელი გზების მოწყობა-მოწესრიგება, სამშენებლო ბანაკების/მოედნების მომზადება, მშენებლობისთვის საჭირო დანადგარ-მექანიზმების მობილიზაცია და ძირითადი სამუშაოები (მიწის სამუშაოები, ნაგებობის ფუნდამენტების მომზადება, მილსადენისთვის, ბეტონის არხისთვის და ეგზ-სთვის ტრანშეას მომზადება, წარმოქმნილი გრუნტის მართვა, მუდმივი კონსტრუქციების მშენებლობა, სარეკულტივაციო სამუშაოები და ნაგებობების ექსპლუატაციაში გასაშვებად მომზადება). სამშენებლო სამუშაოების ხანგრძლივობაა 24 თვე, წლის განმავლობაში იქნება 300 სამუშაო დღე. მშენებლობის ეტაპზე დაგეგმილია დაახლოებით 40 ადამიანის დასაქმება, ხოლო ექსპლუატაციის პერიოდში 3 ადამიანის. სამშენებლო სამუშაოების პროცესში გამოყენებული იქნება შემდეგი სამშენებლო ტექნიკა: თვითმცლელი, ბეტონის ტუმბო, ავტობეტონმზიდი, პორტატული კომპრესორი, ვიბრატორი, ელ. შედუღების აპარატი, მობილური ამწე, ბულდოზერი, ექსკავატორი, მტვირთავი, არმატურის საჭრელი დანადგარი, სახარატო ჩარხი.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობის პროცესში ფუჭი ქანების წარმოქმნა მოსალოდნელია, ჰესის შემადგენელი ძირითადი ინფრასტრუქტურული ობიექტების (სათავე ნაგებობა, ძალური კვანძი, სადაწნეო-სადერივაციო სისტემა, ეგზ-ს დერეფანი) მოწყობის პროცესში. ამოღებული გრუნტის ძირითადი ნაწილი გამოყენებული იქნება უკუყრილისთვის, ხოლო ფუჭი გრუნტის ნაწილი, რომელიც

გამოყენებული დარჩება ექვემდებარება მუდმივ დასაწყობებას. პროექტი ითვალისწინებს ფუჭი ქანების სანაყაროს მოწყობას. ფუჭი ქანების სანაყარო განთავსებული იქნება მდ. ფარავანის მარცხენა სანაპიროზე, საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული გრუნტიანი გზის მიმდებარედ. აღნიშნული ტერიტორია უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან დაცილებულია დაახლოებით 990 მ მანძილით, ხოლო მდინარიდან დაცილებულია დაახლოებით 145 მეტრით. შერჩეული ტერიტორია წარმოადგენს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებულ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთს (ს/კ: 65.09.33.368), რომლის ფართობი იქნება დაახლოებით 16 648 მ². ფუჭი ქანების სანაყაროების GPS კოორდინატებია: X-379534, Y-4574923; X-379659, Y-4574938; X-379663, Y-4574804; X-379545, Y-4574785. პროექტის ფარგლებში ფუჭი ქანების რაოდენობა დაახლოებით იქნება 145 500 მ³, აქედან უკუყრილებისათვის გამოყენებული იქნება დაახლოებით 65 000 მ³, ხოლო ფუჭი ქანების რაოდენობა, რომელიც დაექვემდებარება მუდმივ განთავსებას იქნება 80 500 მ³. ფუჭი ქანების სანაყაროს ტერიტორიაზე დროებით განთავსებული გრუნტის პროექტის მიზნებისათვის გამოყენების შემდეგ ჩატარდება ზედაპირის რეკულტივაცია და შესაძლებელი იქნება მისი თავდაპირველი დანიშნულებით გამოყენება.

ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიებზე მოსახსნელი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის რაოდენობა იქნება 13 209.3 მ³. დოკუმენტაციაში მოცემულია საპროექტო ტერიტორიების ფართობების და მოსახსნელი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის შესახებ ინფორმაცია. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობებისათვის ფუჭი ქანების სანაყაროს ტერიტორიაზე გამოყოფილი იქნება ცალკე უბანი.. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობებების ადგილის GPS კოორდინატებია: X - 379612, Y-4574933; X-379658, Y- 4574938; X- 379659, Y-4574911; X- 379615, Y - 4574908. სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდგომ ნაყოფიერი ფენა ძირითადად გამოყენებული იქნება სარეკულტივაციო სამუშაოებში. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის და დასაწყობების სამუშაოები განხორციელდება „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების დაცვით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, მშენებლობის ეტაპზე წყლის გამოყენება გათვალისწინებულია სასმელ-სამეურნეო (540 მ³/წელ), ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისთვის და მოსარწყავად (2500-3000 მ³) მშრალ ამინდებში . ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო ბანაკების სასმელი წყლით მომარაგება მოხდება ბუტილირებული სახით, ხოლო სამეურნეო დანიშნულებით მოწყობილი იქნება 10 და 20 მ³ ტევადობის სამარაგო რეზერვუარები, რომლის მომარაგება მოხდება ავტოციტერნით. მშენებლობის ფაზაზე ადგილი ექნება სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების წარმოქმნას. მშენებლობის ფაზაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების რაოდენობა იქნება 1083 მ³/წელ. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის ძირითადი სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე დაგეგმილია 15 მ³ ტევადობის ჰერმეტიკული საასენიზაციო ორმოს მოწყობა, ხოლო სათავე ნაგებობის და ძალური კვანძის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე განთავსდება ბიო-ტულეტები. სანიაღვრე წყლების არინების მიზნით, სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიის პერიმეტრზე გათვალისწინებულია წყალამრიდი არხების მოწყობა, ხოლო სანიაღვრე წყლების დაბინძურების რისკის მქონე უბნებზე ნაყარი მასალები განთავსდება ფარდულის ტიპის სათავსებში.

ექსპლუატაციის ეტაპზე წყლის გამოყენება მოხდება სასმელ-სამეურნეო (231.8 მ³/წელ), ტექნიკური და ხანძარსაწინააღმდეგო (240 მ³/წელ) მიზნებისთვის. სამეურნეო-ფეკალური წყლების შეგროვებისა და გაწმენდისათვის ჰესის შენობის ტერიტორიაზე მოეწყობა საასენიზაციო ორმო, რომელიც პერიოდულად გაიწმინდება სპეც-ავტომობილის საშუალებით.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია საპროექტო რეგიონის ფონური მდგომარეობის და გარემო პირობების აღწერა. გზშ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავებში მოცემულია პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე. ამასთან, მოსალოდნელი ზემოქმედების შერბილების, პრევენციის მიზნით განსაზღვრულია შესაბამისი ღონისძიებები და გარემოსდაცვითი მონიტორინგის საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, იმის გათვალისწინებით, რომ ჰესის ძირითადი ნაგებობების სამშენებლო სამუშაოები განხორციელდება მდ. ფარავნის მშრალ კალაპოტში, მოსალოდნელია ზედაპირული წყლის ხარისხზე ზემოქმედება, რაც ძირითადად შეწონილი ნაწილაკების კონცენტრაციების ზრდას, მყარი და თხევადი ნარჩენების არასწორ მართვას და საწვავის/ზეთის შემთხვევითი ჩაღვრის შედეგად სხვადასხვა დამაბინძურებლების გავრცელებას უკავშირდება. ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობის ფაზაზე მდინარის ჰიდროლოგიური რეჟიმის ცვლილება მოსალოდნელი არ არის, ხოლო წყლის ხარისხზე ზემოქმედების რისკების შემცირება შესაძლებელი იქნება შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელებით. ჰესის მშენებლობის პროცესში ასევე მოსალოდნელია მიწისქვეშა წყლების ხარისხზე ზემოქმედება, რაც ძირითადად, ნაგებობების საძირკვლების მომზადების სამუშაოებთან იქნება დაკავშირებული.

გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია ინფორმაცია 10%, 25%, 50%, 75%, 90%-იანი უზრუნველყოფის ყოველთვიური და მრავალწლიური წყლის საშუალო ხარჯების, მდ. ფარავნის სხვადასხვა უზრუნველყოფის საშუალო წლიური ხარჯების შიდაწლიური განაწილების (თვეების მიხედვით), წყლის მაქსიმალური და მინიმალური ხარჯების შესახებ, ასევე წყლის მაქსიმალური დონეები და კალაპოტის ადგილობრივი გარეცხვის სიღრმე. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ექსპლუატაციის ეტაპზე ქვედა ბიეფში მუდმივად გატარდება დადგენილი ეკოლოგიური ხარჯი - 1.5 მ³/წმ (მდინარის საშუალო წლიური ხარჯის 10 %-ზე მეტი). როგორც აღინიშნა ეკოლოგიური ხარჯის ნაწილის გატარებას უზრუნველყოფს თევზასავალი, ხოლო დარჩენილი ნაწილი გატარდება კაშხლის ფარების საშუალებით. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გათვალისწინებულია მდინარის ჩამონადენზე მუდმივი დაკვირვებების წარმოება, რისთვისაც ჰესის სათავე ნაგებობის ზედა და ქვედა ბიეფებში მოეწყობა ავტომატური ხარჯმზომები. უზრუნველყოფილი იქნება ეკოლოგიური ხარჯის უწყვეტ რეჟიმში გატარების კონტროლი. იმ შემთხვევაში, როდესაც მდინარეში წყლის რაოდენობა ერთდროულად ვერ უზრუნველყოფს ჰესის ფუნქციონირებას და ეკოლოგიური ხარჯის გატარებას, ჰესის ოპერირება შეჩერდება და წყალი მთლიანად გარემოსდაცვით ხარჯს დაემატება.

გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ფარავანი 1 ჰესის საინჟინრო-გეოლოგიური შეფასებისთვის გაიბურღა 6 ჰაბურღილი, თითოეული 15, 19 და 20 მეტრი სიღრმის. წარმოდგენილი დოკუმენტაციით, ფარავანი 1 ჰესის სამშენებლო უბნის საინჟინრო-გეოლოგიური გამოკვლევის შედეგად გამოიყო 4 ფენა: ფენა 1 - თიხა; ფენა 2 - ხვინჭა; ფენა 3 - ბაზალტი; ფენა 4 - ანდეზიტი. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ფარავანი 1 ჰესის ნაგებობათა განლაგების ზონაში, გეოდინამიკური პირობები რთულია. სირთულე განპირობებულია კოლუვიური და დელუვიური პროცესებით, რომლებიც მიმდინარეობს კანიონისებური ხეობის მაღალ, ციცაბო ფერდობებზე. ანგარიშის მიხედვით, შედარებით ინტენსივობით ხასიათდება კოლუვიური მოვლენები, რაც ფერდობებიდან დანაპრალიანებული ქანების ცალკეული ლოდების ჩამოვარდნას გულისხმობს, ხოლო დერუბციული (კლდეზავური) მოვლენები, რაც ქანების ცალკეული ნატეხების ერთობლიობით შედგენილი ლოდების მოწყვეტას და ჩამოვარდნას გულისხმობს - იშვიათია. იმის გათვალისწინებით, რომ მდ. ფარავნის კალაპოტი, მისი ნაპირები, აგრეთვე მიმდებარე ფერდობები მთლიანად მსხვილი ლოდნართაა აგებული, ეროზიულ პროცესებს მდინარის ნაპირებზე არა აქვს აქტიური სახე. ასევე, აღსანიშნავია, რომ საპროექტო ტერიტორიაზე, მდ. ფარავნის მარჯვენა სანაპიროზე ფიქსირდება საშუალო და მცირე ზომის მეწყრული სხეულები. თუმცა, საპროექტო ჰესის ნაგებობების განთავსება იგეგმება მდ. ფარავნის მარცხენა სანაპიროზე. გზშ-ის ანგარიშში

წარმოდგენილია მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია. ასევე, დამატებით წარმოდგენილია საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, სადაც მოყვანილია საპროექტო ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები, წყლისა და გრუნტების ლაბორატორიული კვლევების შედეგები.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, კაშხლის ზედა ბიეფში პროექტი ითვალისწინებს ნაპირდამცავი დამბების მოწყობას. მდ. ფარავნის მარჯვენა სანაპიროზე გათვალისწინებულია დაახლოებით 760 მ სიგრძის, ხოლო მარცხენა სანაპიროზე დაახლოებით 798 მ სიგრძის ნაპირდამცავი დამბების მოწყობა, რომელთა მაქსიმალური სიმაღლე იქნება 2.5 მეტრი, ხოლო დამბების თხემის სიგანე - 2 მეტრი. მდინარის მხრიდან დამბის ფერდს ექნება წყალგაუმტარი მემბრანა და ფლეთილი ქვის წყობა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, მდ. ფარავანი გაედინება კლდოვან ხეობაში, რომელიც მოკლებულია ტყის საფარს, ხოლო ჭალის ტყე განვითარებულია მხოლოდ მცირე ფრაგმენტების სახით. ხეობაში ყველაზე ფართოდ ვრცელდება კლდე-ნაშალიანი ფერდობები და მეზოფილური მდელოები. გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიები არ ხვდება საქართველოში ფრინველთა სპეციალური დაცული ტერიტორიების (*Special Protection Areas SPA*) ფარგლებში და არ ემთხვევა ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ადგილს (*Important bird areas – IBA*). გარდა ამისა, ფარავანი 1 ჰესის საპროექტო დერეფანი არ ექცევა დაცული ტერიტორიების ფარგლებში. ყველაზე ახლო მდებარე დაცული ტერიტორია ხანჩალის ალკვეთილი, ფარავანი 1 ჰესის ეგზ-ის უკიდურეს წერტილიდან მდებარეობს - 4 კმ-ში.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია ჰესისა და მასთან დაკავშირებული ინფრასტრუქტურის გავლენის ზონაში არსებული ბიომრავალფეროვნების კვლევის შედეგები, შეფასებულია ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებზე ზემოქმედება და წარმოდგენილია შესაბამისი შემარბილებელი/საკომპენსაციო ღონისძიებები. კვლევები ჩატარებულია ფლორისა და ფაუნის წარმომადგენლებზე. ფაუნის კვლევა მოიცავს ფრინველების, ძუძუმწოვრების, იქთიოფაუნის, ხელფრთიანების კვლევებს.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე გამოიყო EUNIS-ის ჰაბიტატების კლასიფიკაციის მიხედვით დაყოფილი 8 ძირითადი ჰაბიტატი (H3.6 - ნაშალი კლდეები და კლდოვანი გამიშვლებები, E2 - მეზოფილური მდელოები, G1.1 - ჭალისა და სანაპირო ტყეები, სადაც დომინირებს მურყანი, არყი, ვერხვი ან ტირიფი, C3.26 - *Phalaris arundinacea*-სგან შექმნილი არშიები, C2.2 - მუდმივი, მიქცევა-მოქცევისგან დამოუკიდებელი, სწრაფი, ტურბულენტური დინებები, G1.D4 - ხეილის ნარგავები, J - შენობები, ინდუსტრიული და სხვა ხელოვნური ჰაბიტატები, I1 - სახნავ-სათესი მიწები და ბოსტნები). ფარავანი 1 ჰესის დერეფანში ჭარბობს კლდე-ნაშალიანი ფერდობები და მეზოფილური მდელოები. კლდოვან ჰაბიტატებში ხშირია ბუჩქნარები, სადაც ძირითადად გვხვდება გრაკლა (*Spiraea hypericifolia*), ხოლო ბალახოვან საფარში დომინანტია წივანა (*Festuca sp.*). მდ. ფარავანის მიმდებარედ, წარმოდგენილია ჭალის ტყის ფრაგმენტები, სადაც დომინირებენ ტირიფის სახეობები (*Salix alba*, *S. caprea*).

საპროექტო არეალში საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული სახეობები არ დაფიქსირებულა, კვლევის ფარგლებში არ გამოვლენილა ეროვნული ან საერთაშორისო კანონმდებლობით დაცული გადაშენების (EN) ან კრიტიკული გადაშენების საფრთხეში (CR) მყოფი მცენარეთა სახეობები. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საველე კვლევებისა და არსებული ლიტერატურული წყაროების მიხედვით, საპროექტო არეალში და მის მიმდებარე ადგილებში გამოვლენილია ძუძუმწოვრების 35, ხელფრთიანების 10-მდე, ფრინველების 100-ზე მეტი, ქვეწარმავლების და ამფიბიების 15-მდე, მოლუსკების და სხვადასხვა სახის უხერხემლოების 500-ზე მეტი სახეობა. საქართველოს წითელ ნუსხაში შესული ძუძუმწოვრებიდან გვხვდება: ნაცრისფერი ზაზუნელა (*Cricetulus migratorius*), ამიერკავკასიური ზაზუნა (*Mesocricetus brandti*), ნერინგის ბრუცა (*Nannospalax nehringi*) და წავი (*Lutra lutra*). ასევე, გვხვდება თოვლისა (*Chionomys nivalis*) და წყლის მემინდვრია (*Arvicola terrestris*), ჩვეულებრივი მემინდვრია (*Microtus arvalis*). გარდა ზემოთ

ჩამოთვლილი სახეობებისა საპროექტო ტერიტორიაზე ბინადრობენ გრძელკუდა კბილეთრა (*Crocidura gueldenstaedtii*), თეთრმუცელა კბილეთრა (*Crocidura leucodon*), კავკასიური ბიგა (*Sorex satunini*), კავკასიური წყლის ბიგა (*Neomys teres*), მაჩვი (*Meles meles*), კურდღელი (*Lepus europaeus*) და სხვა. საპროექტო ტერიტორიაზე ხელფრთიანი სახეობებიდან ვხვდებით: დიდი ცხვირნალა (*Rhinolophus ferrumequinum*), მცირე ცხვირნალა (*Rhinolophus hipposideros*), ჯუჯა ღამორი (*Pipistrellus pipistrellus*), მურა ყურა (*Plecotus auritus*), ტყის ღამო (*Pipistrellus nathusii*) და სხვა. ფრინველთა სახეობებიდან გვხვდება: თეთრი ბოლოქანქარა (*Motacilla alba*), სკვინჩა (*Fringilla coelebs*), მეფეტვია (*Emberiza calandra*), მცირე კლდეცოცია (*Sitta neumayer*), გულწითელა (*Erithacus rubecula*), სახლის ბელურა (*Passer domesticus*), შაშვი (*Turdus merula*), ჩხიკვი (*Garrulus glandarius*) და სხვა. საველე კვლევების საქართველოს წითელი ნუსხით და საერთაშორისო (IUCN) წითელი ნუსხით დაცული სახეობებიდან, ფარავანი 1 ჰესის ზონაში დაფიქსირდა: ველისკაკაჩა (*Buteo rufinus*), ასევე თეთრი ყარყატი (*Ciconia ciconia*). ქვეწარმავლებიდან გვხვდება: მარდი ხვლიკი (*Lacerta agilis*), ქართული ხვლიკი (*Darevskia rudis*), ართვინის ხვლიკი (*Darevskia derjugini*), ჯოჯო (*Paralaudakia caucasia*), ჩვეულებრივი ანკარა (*Natrix natrix*), წყლის ანკარა (*Natrix tessellata*), სპილენძა (*Coronella austriaca*), ამიერკავკასიური მცურავი (*Zamenis hohenackeri*) და სხვა.

ანგარიშის მიხედვით, ჰესის მშენებლობა და ექსპლუატაცია დაკავშირებული იქნება იქთიოფაუნაზე ზემოქმედებასთან. საველე კვლევებისა და არსებული ლიტერატურული წყაროების მიხედვით, საპროექტო არეალში გავრცელებულია 7 სახეობის თევზი, მათ შორის: წვერა (*Barbus cyri*), ქაშაპი (*Squalius agdamicus*), მარდულა (*Alburnoides eichwaldi*), ციმორი (*Gobio caucasicus*). ამასთან, საპროექტო ტერიტორიაზე სეზონურად შესაძლოა გვხვდებოდეს საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული სახეობა - ნაკადულის კალმახი (*Salmo caspius*). მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე იქთიოფაუნაზე მოსალოდნელი ზემოქმედება დაკავშირებული იქნება მდინარის ცალკეული უბნების ამოშრობასთან, სამიგრაციო გზების ბლოკირებასთან, მდინარის ამღვრევასთან, მდინარის ბუნებრივი ჩამონადენის შემცირებასთან და სხვა. მოსალოდნელი ზემოქმედების შემცირების მიზნით, გათვალისწინებულია სხვადასხვა შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება, როგორცაა: მდინარეში მუდმივად დასატოვებელი ეკოლოგიური ხარჯის გატარება, თევზამრიდის და თევზსავალი ნაგებობების მოწყობა და მათი ეფექტიანი ფუნქციონირების მონიტორინგი, ოპერირების დაწყებიდან პირველი 5 წლის განმავლობაში მდ. ფარავნის წყლის ბიოლოგიური გარემოს მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება, ასევე საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული სახეობა - ნაკადულის კალმახით (*Salmo caspius*) დათევზიანების ღონისძიებები და სხვა.

გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებების სტაციონარული წყაროების გამოყენება არ არის გათვალისწინებული. პროექტის მშენებლობა არ ითვალისწინებს სამშენებლო ბანაკების ან მოედნების ტერიტორიაზე ბეტონის დამზადებას. მშენებლობის ეტაპზე, ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების ემისიების მთავარი წყაროები იქნება სამშენებლო ტექნიკა და სატრანსპორტო საშუალებები. ფარავანი 1 ჰესის მშენებლობისას ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა ისეთი სახის ნივთიერებები, როგორცაა: რკინის ოქსიდი, მანგანუმი და მისი ნაერთები, აზოტის დიოქსიდი, აზოტის ოქსიდი, ნახშირბადი, გოგირდის დიოქსიდი, ნახშირბადის ოქსიდი, აირადი ფტორიდები, სუსტად ხსნადი ფტორიდები, ნავთის ფრაქცია, შეწონილი ნაწილაკები, არაორგანული მტვერი: 70-20% SiO₂. მშენებლობის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ემისიების მინიმუმაციის მიზნით გათვალისწინებულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები, კერძოდ, მანქანა-დანადგარების ტექნიკური გამართულობის კონტროლი, სამუშაო უბნების მორწყვა, ნაყარი სამშენებლო მასალების შენახვის წესების დაცვა და სხვა. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროები გათვალისწინებული არ არის.

შესაბამისად, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე მოკლევადიანი ზემოქმედება მოსალოდნელია მხოლოდ ჰესის სარემონტო-პროფილაქტიკური სამუშაოების დროს.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, სამშენებლო სამუშაოების პროცესში და ჰესის ექსპლუატაციის ეტაპზე ადგილი ექნება ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით გამოწვეულ ზემოქმედებას. მშენებლობის ეტაპზე ხმაურის გავრცელების წყაროს წარმოადგენს სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტექნიკა-დანადგარები. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია სამშენებლო ტექნიკიდან გავრცელებული ხმაურის დონეების შესახებ ინფორმაცია და ხმაურის დონეების გაანგარიშების შედეგები. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით ჰესის მშენებლობის ეტაპზე ხმაურის გავრცელების ძირითადი წყაროები იქნება: ექსკავატორი, ავტოთვიტმცლელი, ავტოდამტვირთველი, ავტობეტონმზიდი, ბულდოზერი, მობილური ამწე. ხმაურის გავრცელების სიდიდეების შესაფასებლად მოხდა სამშენებლო ბანაკების (ძირითადი სამშენებლო ბანაკი, სათავე ნაგებობის და ძალური კვანძის სამშენებლო ბანაკები) და სამშენებლო მოედნების (სათავე ნაგებობისა და ძალური კვანძის სამშენებლო მოედნები) ცალკეულ უბნებად განხილვა. გათვლების თანახმად, სამშენებლო უბნებზე გამოყენებული მანქანა-მექანიზმებისთვის, რომლებიც წარმოადგენენ ხმაურის გავრცელების წყაროს, მაქსიმალური ხმაურის ჯამური დონე იქნება 96 დბა. ანგარიშში მოცემული გათვლების მიხედვით, ძირითადი სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიიდან მოსალოდნელი ხმაურის დონე უახლოეს მოსახლესთან (1185 მ) იქნება 22.5 დბა, ძალური კვანძის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიიდან მოსალოდნელი ხმაურის დონე უახლოეს მოსახლესთან (370 მ) იქნება - 38.6 დბა, ძალური კვანძის სამშენებლო მოედნიდან მოსალოდნელი ხმაურის დონე უახლოეს მოსახლესთან (232 მ) იქნება - 43.1 დბა, სათავე ნაგებობის სამშენებლო ბანაკიდან ხმაურის დონე უახლოეს მოსახლესთან (600 მ) იქნება- 33.1 დბა, ხოლო სათავე ნაგებობის სამშენებლო მოედნიდან ხმაურის დონე უახლოეს მოსახლესთან (590 მ) იქნება - 33.3 დბა, რაც თითოეულ შემთხვევაში არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს. ხმაურის გავრცელების დონეების გაანგარიშება შესრულებულია ყველა რთული სცენარის მიხედვით, როცა ერთდროულად მუშაობს არსებული ყველა ტექნიკა-დანადგარი. ხმაურის გავრცელების დონეების კიდევ უფრო შემცირება მოსალოდნელია საცხოვრებელ ზონასა და სამშენებლო დერეფანს შორის არსებული ბუნებრივი ბარიერების არსებობით. ამასთანავე, სამუშაოები შესრულდება მხოლოდ დღის საათებში, შესაბამისად გაანგარიშების შედეგების მიხედვით, სამშენებლო ბანაკებიდან და სამშენებლო მოედნებიდან საცხოვრებელი ზონის ტერიტორიაზე ხმაურის გავრცელება მოსალოდნელი არ არის. ანგარიშის მიხედვით, ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის გავრცელების წყაროს წარმოადგენს ჰესის შენობაში დამონტაჟებული ჰიდროაგრეგატები. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, ჰესის შენობასთან ხმაურის გავრცელების დონე შეადგენს 70-80 დბა-ს, ხოლო უახლოეს საცხოვრებელ სახლთან ხმაურის გავრცელებას ადგილი არ ექნება. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ეტაპებზე.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, საპროექტო ჰესების როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედება. მოსამზადებელი და სამშენებლო სამუშაოების პროცესში ვიზუალურ-ლანდშაფტური ცვლილებები ძირითადად დაკავშირებული იქნება: სატრანსპორტო ნაკადების ზრდასთან, სამშენებლო მოედნების მომზადებასთან, სამშენებლო ტექნიკის და სატრანსპორტო საშუალებების მუშაობასთან, ასევე სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების განთავსებასთან, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედება დაკავშირებული იქნება ჰესის ნაგებობების, მის პერიმეტრზე დაგეგმილი ნაპირდამცავი ნაგებობების განთავსებასთან. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედების შემცირების მიზნით გატარდება სხვადასხვა შემარბილებელი ღონისძიებები, მათ შორის: როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე მუდმივი ნაგებობების ფერის და დიზაინის შერჩევა მოხდება ისე, რომ შეხამებული იყოს გარემოსთან, დროებითი კონსტრუქციების, მასალების და ნარჩენების განთავსებისთვის

შერჩეული იქნება შეძლებისდაგვარად შეუმჩნეველი ადგილები, სამშენებლო სამუშაოების დასრულების შემდგომ ჩატარდება სარეკულტივაციო სამუშაოები და სხვა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, როგორც მშენებლობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია როგორც არასახიფათო, ისე სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. ანგარიშის თანახმად, სახიფათო ნარჩენები დროებით დასაწყობდება სპეციალურად გამოყოფილ სათავსში, სათანადო მარკირებით და შემდგომი მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიას, ხოლო საყოფაცხოვრებო ნარჩენები ტერიტორიიდან გატანილი იქნება მუნიციპალური სამსახურის მიერ. გზმ-ის ანგარიშს თან ახლავს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიაზე ისტორიულ-კულტურული ძეგლების არსებობა არ ფიქსირდება, თუმცა სამუშაოთა მიმდინარეობის პროცესში არქეოლოგიური ობიექტის აღმოჩენის შემთხვევაში, „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, შეწყდება შესაბამისი სამუშაოები და ამის შესახებ დაუყოვნებლივ ეცნობება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს. ასევე, სამშენებლო სამუშაოების პროცესში ჩართული იქნება არქეოლოგი და მისი მეთვალყურეობით წარიმართება აღნიშნული სამუშაოები.

სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ცნობით, წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში განხილულია პროექტის კულტურულ მემკვიდრეობაზე ზემოქმედების რისკები და გაწერილია შემარბილებელი ღონისძიებები, რომელთა განხორციელება აუცილებელია პროექტის მიმდინარეობისას. აღნიშნულის გათვალისწინებით, სააგენტოს წარმოდგენილ დოკუმენტაციაზე შენიშვნები არ გააჩნია.

სსიპ მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს ცნობით, „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესაბამისად რეკულტივაციის გეგმა/პროექტი, შესათანხმებლად წარმოდგენილი უნდა იყოს სსიპ მიწის მდგრადი მართვისა და მიწათსარგებლობის მონიტორინგის ეროვნულ სააგენტოში.

სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ ცნობით, ვინაიდან საპროექტო ტერიტორიას კვეთს, სს „ენერგო პრო ჯორჯიას“ კუთვნილი 10 კვ. ძაბვის და 35 კვ ძაბვის ელექტროგადამცემი ხაზი (ს/კ:65.00.076), სავალდებულოა სამუშაოების შემსრულებელმა იხელმძღვანელოს საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 24 დეკემბრის N366 დადგენილების შესაბამისად, რომლითაც დამტკიცებულია ელექტრული ქსელების ხაზობრივი ნაგებობების დაცვის წესი და მათი დაცვის ზონები.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, „ფარავანი 1 ჰესის ნაგებობების და ეგხ-ს განთავსების არეალში და მის მიმდებარე ტერიტორიებზე, რაიმე მნიშვნელოვანი ინფრასტრუქტურული ობიექტის სამშენებლო სამუშაოები არ მიმდინარეობს. გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, ფარავანი 1 ჰესის ექსპლუატაციის პროცესში შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების რისკები დაკავშირებული იქნება მდ. ფარავნის ხეობაში დღეისათვის მოქმედი „ახალქალაქი ჰესის“ (ახალქალაქი 1 და ახალქალაქი 2), „ფარავნის ჰიდროელექტროსადგურის“, ასევე „ფარავანი 2 ჰესის“ და „არაკალი“ ჰესის პროექტის განხორციელებასთან. ანგარიშში მოცემულია მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპებზე მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხები: ზემოქმედება ბიოლოგიურ გარემოზე, ზემოქმედება მდ. ფარავნის ჰიდროლოგიურ რეჟიმზე და წყლის ხარისხზე, სატრანსპორტო ნაკადებზე, ზემოქმედება მყარი ნატანის ტრანსპორტირების პირობებზე, ზემოქმედება ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე, ზემოქმედება აკუსტიკურ ფონზე და ზემოქმედება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე. წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში დასკვნის სახით აღნიშნულია, რომ შესაბამისი შემარბილებელი და საკომპენსაციო ღონისძიებების

განხორციელების პირობებში ფარავანი 1 ჰესის პროექტის განხორციელება გარემოზე შეუქცევადი კუმულაციური ზემოქმედების რისკებთან დაკავშირებული არ იქნება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელების მიზნით სააგენტომ უზრუნველყო საჯარო განხილვების შესახებ ინფორმაციის განთავსება გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე. ინფორმაცია ასევე, გაიგზავნა ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის მერიაში და გამოქვეყნდა ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში. გარდა ამისა, საჯარო განხილვების ჩატარების შესახებ ინფორმაცია გამოქვეყნდა გაზეთში, სააგენტოს ვებგვერდსა და ფეისბუქზე.

გზშ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვები გაიმართა 2025 წლის 20 ნოემბერს, ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის სოფ. ყაურმის რიტუალების სახლის შენობასა და სოფ. ჯიგრაშენის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. საჯარო განხილვებს ესწრებოდნენ სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“, შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვებზე ყურადღება ძირითადად გამახვილდა „ფარავანი 1 ჰესსა“ და „ფარავანი 2 ჰესს“ შორის მანძილის, ასევე „ფარავანი 1 ჰესის“ შენობიდან უახლოესი დასახლებული პუნქტის, ჰესის ფუნქციონირებით გამოწვეული ხმაურის დონის, ჰესის მშენებლობის ან/და ექსპლუატაციის ეტაპზე პირუტყვის გადაადგილების, მდინარით სარგებლობის, კერძო საკუთრებაში არსებული სასოფლო-სამეურნეო ტერიტორიების, მოსახლეობის დასაქმების საკითხებზე. ზემოაღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით, შესაბამისი განმარტებები გაკეთდა სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ და შპს „გამა კონსალტინგის“ წარმომადგენლების მიერ. საჯარო განხილვებზე გამოთქმული კითხვები და შესაბამისი განმარტებები აისახა საჯარო განხილვების სხდომის ოქმებში.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სააგენტოში არ წარმოდგენილა.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია გარემოსდაცვითი მონიტორინგის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების და ნარჩენების მართვის გეგმები, გარემოზე მოსალოდნელი ნეგატიური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, დასკვნები და რეკომენდაციები, საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევები, საპროექტო ტერიტორიის გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა, კლიმატი, გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები, ბიოლოგიური გარემო.

გზშ-ის ანგარიშში განიხილეს გარემოსდაცვითი შეფასების სფეროს სხვადასხვა მიმართულების შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა, რომელთა დასკვნებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-12 მუხლისა და ამავე კოდექსის II დანართის 3.4 და 3.8 ქვეპუნქტების საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტში, სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მდ. ფარავანზე 3.3 მგვტ დადგმული სიმძლავრის „ფარავანი 1 ჰესის“ და 35 კვ ძაბვის მიწისქვეშა საკაბელო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;

3. სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაცია“ ვალდებულია:

ა) უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ანგარიშზე თანდართული (დანართები) და დამატებითი დოკუმენტაციის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების შერბილების და თავიდან აცილების ქმედებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად, ასევე ქვეყანაში მოქმედი სტანდარტების, სამშენებლო ნორმებისა და წესების სრული დაცვით;

ბ) საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად;

გ) მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ფუჭი ქანების სანაყაროს დეტალური პროექტის (shp ფაილებთან ერთად) სააგენტოსთან შესათანხმებლად წარმოდგენა. სანაყაროს მოწყობა უზრუნველყოს შეთანხმებული პროექტის შესაბამისად;

დ) მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის გეგმის სააგენტოსთან შესათანხმებლად წარმოდგენა საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 4 აგვისტოს N211 ბრძანების შესაბამისად, ხოლო ნარჩენების მართვა განახორციელოს საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსით“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული ვალდებულებებისა და მოთხოვნების, ასევე სააგენტოსთან შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად;

ე) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს ჰესის ინფრასტრუქტურული ობიექტების განლაგების ზონაში და მათ მიმდებარედ საშიშ გეოლოგიურ პროცესებზე მონიტორინგის წარმოება. საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოს საშიშ გეოლოგიური პროცესებით დაძაბულ უბნებზე შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების გატარება;

ვ) მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სსდ საავტომობილო გზების დეპარტამენტთან და სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოსთან საქმიანობის შეთანხმება;

ზ) მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სათავე ნაგებობის (ე.წ. ყრუ კაშხალი) მარჯვენა და მარცხენა ნაპირის გრძივი და განივი ჭრილების შესახებ ინფორმაციის სააგენტოში წარმოდგენა;

თ) მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს თევზსავალის აუზებში ენერჯის გაფანტვის კოეფიციენტის გაანგარიშებების სააგენტოში შესათანხმებლად წარმოდგენა;

ი) ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის სტაციონარული წყაროების არსებობის, ასევე ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყალაღების და/ან წყალჩაშვების შემთხვევაში, აღნიშნული ობიექტების მოწყობამდე უზრუნველყოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვა, ხოლო სამშენებლო მასალის (ბეტონის) სხვა ობიექტებიდან მიწოდების

შემთხვევაში, აღნიშნულ ობიექტებამდე სავარაუდო მანძილის (ზიდვის ინტენსივობა მშენებლობის მაქსიმალური დატვირთვის პერიოდში) შესახებ ინფორმაციის სააგენტოში წარმოდგენა;

კ) უზრუნველყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებით განსაზღვრული მოთხოვნების შესრულება;

ლ) მშენებლობის დაწყებისა და დასრულების, ასევე ექსპლუატაციაში შესვლის შესახებ აცნობოს სააგენტოს;

მ) გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;

4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციას“;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე.
6. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე, ასევე ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოების საინფორმაციო დაფაზე.
7. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (ქ. თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, N64) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ელენე ლუბიანური

სააგენტოს უფროსი

სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო

<https://edocument.ge/mea/public/#/239-21-4-202604150934>

